

200.000 uur schilderwerk, nu nog zonder AI

ANIMATIEFESTIVAL Het Kaboom-animatiefestival opent met het unieke 'The Peasants', volledig geschilderd in olieverf. AI zal dat werk grotendeels overnemen, zo blijkt uit een gesprek met olieverf-virtuozen Hugh Welchman en Hisko Hulsing.

Door onze redacteur
Coen van Zwol

Als je het beeld stilzet, zie je dat een kapsel soms loskomt van de schedel, zegt Hugh Welchman. Dat benadrukt de woestheid en dynamiek van de Poolse boerendans. Zijn film *The Peasants* (Chłopi) beleefte zijn Nederlandse première op het Kaboom-festival, later deze maand draait hij ook in de bioscoop.

Het is wervelende, unieke en beeldschone animatie in olieverf naar de gelijknamige dorpsroman van Nobelprijswinnaar Wladyslaw Reymont. Het Brits-Poolse duo Hugh en DK Welchman had in 2017 een primeur én een wereldhit met 's werelds eerste animatie-speelfilm in olieverf: *Loving Vincent*, een whodunit over de dood van Vincent van Gogh, geschilderd in zijn stijl. Vergeleken met *The Peasants* was dat een vrij statische film: ditmaal ging het om een dorp vol personages, heftige emoties, muziek, dans, drank en vechtpartijen.

Dat vereiste een andere, fluide opnamestijl, met veel schoudercamera en *steadycam*; in olieverf-animatie worden liveactionbeelden over- of nageschilderd. En ook een andere schilderijstijl, want hoe schildert je 'motion blur', de vaagheid van beweging in film? Met expressionistische vegen, ontdekte Welchman, die ik spreek via Zoom. „Eigenlijk was dat vrij gemakkelijk.” Als je maar accepteert dat kapsels zich soms even van schedels moeten losmaken.

Boerendochter

The Peasants draait om Jagna, een fiere, creatieve en beeldschone boerendochter die in ruil voor zes hectare grond moet trouwen met de oudere herenboer Boryna, terwijl ze een stiekeme relatie heeft met diens getrouwde zoon Antek. Dat moet wel op drama uitlopen in een benepen dorp dat toch al roddelt over Jagna, die een slet zou zijn omdat ze - ongewild - alle mannen het hoofd op hol brengt. Haar schoonheid is een vloek, de patriarchale zeden zweren tegen haar samen.

Een grimmige film met een sprankje hoop die toch heel kleurrijk en vrolijk is; *The Peasants* brengt de jaarcyclus van oogst, bruiloft, feest en drankgelag net zo tot leven als in de roman van Reymont. Visuele inspiratie putte het echtpaar Welchman uit de realistische school, die vanaf halverwege de 19de eeuw het boerenleven zonder opsmaak of romantisering wilde vastleggen - met name de Poolse schilder Józef Chelmonski.

Co-regisseur Hugh Welchman benadrukt graag hoe arbeidsintensief olieverf-animatie is. Voor *The Peasants* schilderden ze 40.000 frames, in totaal 200.000 uur werk. Er waren 127 kunstenaars bij betrokken: ruim de helft olieverfschilders, de rest digitale artiesten. Het werk werd verdeeld over vier studio's in Polen, Litouwen, Servië en Oekraïne - door de Russische invasie moest de studio in Kyiv een jaar lang dicht.

Anders dan de ruige Van Gogh-stijl van *Loving Vincent* gingen ze nu zeer gedetailleerd te werk. Welchman: „Bij close-ups van Jagna's gezicht gebruikten we soms kwasten met één haartje voor de wimpers.” Boerendochter Jagna dreef de schilders überhaupt tot waanzin omdat actrice Kamila Urzedowska zo'n jong en perfect symmetrisch gezicht heeft. „En

'The Peasants', met Kamila Urzedowska als Jagna.

Kaboom Artistieke animatie

Het Kaboom animatiefestival - van 5 tot en met 7 april in Utrecht, van 11 tot en met 14 april in Amsterdam - richt zich op artistieke en grensverleggende animatie en virtual reality, dit jaar met een speciaal accent op Poolse animatie. Info: kaboomfestival.nl

grove kop als de mijne ziet er met wat kleine foutjes nog steeds prima uit, zij moest echt heel precies. De Serviërs lukte dat als eerste, zij werden onze Jagna-specialisten.”

Een moeilijke, zeer dure methode al met al: de Welchmans zijn de enigen die ooit een hele speelfilm in olieverf van de grond kregen. Naast hen maakte de Russische animator Aleksandr Petrov korte olieverf-films en oogstte de Nederlander Hisko Hulsing veel lof met de tv-serie *Undone* voor Amazone Prime. Bij Hulsing zijn alleen de achtergronden in olieverf, de personages worden van liveaction-film digitaal overgetrokken en ingekleurd - dat heet rotoscoping. Hulsing: „Elk beeld apart schilderen was voor ons te duur.”

Artificieel en dromerig

Hugh Welchman ziet toekomst voor olieverf-animatie. „Olieverf heeft zich in zes eeuwen ontwikkeld tot Europa's meest verfijnde kunstvorm. Het heeft een unieke esthetische textuur, je bezoekt het Rijksmuseum omdat olieverf een totaal

andere ervaring biedt dan een foto. In principe kun je elk verhaal in olieverf animeren, ook *Blade Runner*.” Collega Hisko Hulsing ziet het net even anders. Mensen associëren olieverf inderdaad met het museum, ervaren het als licht artificieel en dromerig: een alternatieve realiteit. „De stijl is zinvol voor Vincent van Gogh of voor mijn serie *Undone*, die gaat over een vrouw die haar greep op de realiteit verliest. Maar *Blade Runner*?”

Misschien heeft olieverf-animatie toekomst, aldus Hulsing, maar dat betekent niet automatisch dat er veel werk zal zijn voor olieverf-animators. Door de snelle ontwikkeling van AI lijkt de arbeidsintensieve aanpak van de Welchmans al bijna achterhaald; *The Peasants* kon wel eens een unicum blijven.

AI draait er nu al niet de hand voor om een video van een Rembrandt-filtretje te voorzien. Bij *The Peasants* lukte het de Welchmans nog niet om AI op hoog niveau nuttig in te zetten: het ontbrak ze aan geschikt trainingsmateriaal. Maar volgens Hisko Hulsing is iedereen in de animatiewereld aan het experimenteren.

In zijn studio toont hij een recent probeersel voor zijn korte film *Resurrection*. Een skelet klimt via een raamkozijn een huis binnen, een 3D-animatie die met behulp van AI werd overgeschilderd in Hulsings stijl. „Eerlijk gezegd: heel veel beter dan dit kan ik het niet. Het was alleen nog veel te duur.” De AI waarmee Hulsing zelf wekt, doet nog te veel onvoorspelbare dingen. „Duikt er opeens ongevraagd een vrouw in de mist op. Sommigen zeggen dan: die onvoorspelbaarheid moet je omarmen. Maar ik wil wel controle houden.”

AI zal snel beter worden, en dat maakt veel pas opgeleide olieverf-animators overbodig. Toch ziet Hulsing de toekomst niet somber in. „AI gaat veel werk in animatie overbodig maken. Twintigers zullen zich aanpassen, zestig-plussers zitten het wel uit, voor mensen van middelbare leeftijd kan het onprettig worden.

Maar er komt altijd weer ander werk voor terug, door hogere ambities en geavanceerde animatie. Echt creatieve schilders, designers en animators blijven nodig.”